

נציבות תלונות הציבור על שופטים

לשכת הנציב אשר קולה
ס. נשיא, שופט מחוזי (בדימוס)

ו' באב, תשפ"ה
31 ביולי, 2025
מספרנו: 310/25 / בית משפט השלום, באר שבע
אישי-סודי-למכות בלבד

- המתלוננים:**
1. ארגון בצלמו באמצעות מר שי גליק מנכ"ל
 2. ח"כ יצחק קרויזר
 3. התנועה למשילות ודמוקרטיה
 4. עמותת "אם תרצו לחיות או לחדול", באמצעות עו"ד אסף תכלת
 5. ועד מחוז מרכז של לשכת עורכי הדין
 6. מר יצחק הלוי (סא"ל במיל).

- הנילונים:**
1. כב' השופט יורם ברוזה, סגן הנשיא
 2. כב' הנשיא עמית יריב
- בית משפט השלום בבאר שבע

בעניין: תלונות שהתקבלו בלשכתנו בחודש מאי 2025

החלטה

תמצית התלונות

1. התלונות שבכותרת הוגשו לנציבות בעקבות פרסום של העיתונאי אבישי גרינצייג (להלן: "גרינצייג"), אשר העלה בחשבון ה-X שלו ביום 11.5.25 רשומה ("פוסט") המייחסת לכב' השופט יורם ברוזה (להלן: ה"ש' ברוזה"), המכהן כסגן נשיא בית משפט השלום בבאר שבע וכאחראי על המחלקה האזרחית בו, מספר התבטאויות נגד המגזר הדתי (להלן: "הפרסום").

וכך נכתב בפרסום:

"חשיפת i24NEWS: השופט ברוזה והתבטאויות הקיצוניות במיוחד נגד המגזר הדתי"

השופט יורם ברוזה מכהן כסגן נשיא בית משפט השלום בבאר שבע, ומתגורר בעוטף עזה. לדברי כמה וכמה שופטים ושופטות, ברוזה התבטא בצורה קיצונית בשיחות שופטים נגד המגזר הדתי.

לשופט דתי אחד, אמר ברוזה: 'לאחר שנסיים עם החמאס, נעבור לטפל בציונות ה[ד]תית. למה לא הרגו את בן גביר ואת הבן שלו, את סמוטריץ ואת הבן שלו? הדתיים אשמים בהכל. הדתיים לאומיים יותר גרועים מהחמאס. הם הסכנה הכי גדולה למדינה'.

כחלק מהשירות שניתן לך במשרד המשפטים אנו מזמינים אותך להיכנס לאתר כל זכות בכתובת: kolzchut.org.il/justice כי יש לך את הזכות לדעת מהן הזכויות שלך!

ירושלים: נחום חפצדי 5, בית עופר, גבעת שאול 9548401 טל' 073-3927425 פקס' 02-6467973

דואר אלקטרוני: Shoftim@justice.gov.il

אינטרנט: <http://Shoftim.justice.gov.il>

השופט ברוזה בישיבת שופטים: 'הממשלה המשחיתה הזו והדתיים יובילו אותנו לאבדון, חברי הממשלה המשיחית הזו הם שיביאו למוות של כולנו'.
בישיבת שופטים אחרת, אמר לשופט אחר שהדתיים אשמים בטבח של השבעה באוקטובר. 'בגללכם, הדתיים, קרה לנו כל הבלגן הזה. כל הבלגן של השבעה באוקטובר קרה בגללכם'.

שופטת אחרת טענה שברוזה מדבר בלי פילטרים ופוגע בכולם. הכינוי שלו על רקע זה הוא 'שלשול ורבלי'.

לשופטת דתייה אחרת שהתרגשה להראות תמונות של הבן שלה המשרת בגולני ונלחם בלבנון, אמר ברוזה שאין מקום להראות תמונות של הבן שלה מהמלחמה: 'אני לא מוכן לראות תמונה כזו'. היא החוירה והייתה בהלם.

כמו כן, אמר בישיבת שופטים אחרת שהוא לא רוצה ללכת לאירוע מסוים, בנימוק הבא: 'אני לא סובל אותם. הם דתיים'.

תגובת השופט ברוזה באמצעות דוברות הרשות השופטת:
'הדברים המיוחסים לשופט כוללים דברים שלא נאמרו והם נטולי הקשר, נבררו באופן מגמתי משיחות פרטיות, ואינם משקפים את עמדותיו. יש להצר על כך שנמצאו מי שבחרו להביא, כביכול מפי השופט, חלקי דברים שלא נאמרו כלל או מציגים באופן מעוות דברים שנאמרו בשיחות פרטיות בין עמיתים'."

2. לפרסום קדמו שתי שאלות שהפנה גרינצייג לש' ברוזה – האחת ביום 10.11.24, והשנייה ביום 20.4.25, ולשתיהן השיב הש' ברוזה באמצעות דוברות הרשות השופטת:

הרשות השופטת
מערכת הדוברות וההסברה

ירושלים: 11 בנובמבר 2024
י בחשוון תשפ"ה
4700-1039-2024-008536

תאריך הפניה: 10.11.24 דד-ליין לתגובה: 11.11.24
הגורם הפונה: i24news שם הפונה: אבישי גרינצייג

הנדון: שאילתה לשופט יורם ברוזה

שאלה:

לדברי שופטים ואנשי מנהלה, בהזדמנויות שונות דיברת נגד המגזר הדתי ואף אמרת כי "לאחר שנסיים עם החמאס, נעבור לטפל בציונות הדתית". בהזדמנות אחרת אמרת שצריך להרוג את סמוטריץ' וכן גביר. לשופט דתייה אמרת שאין מקום להראות תמונות של הבן שלה מהמלחמה, ואמרת שאתה לא מסכים לראות תמונה כזו. מלבד זאת - הבהרת (לא ברור מדוע) שאתה מסרב לקבל מוצרים של שופטים אחרים מ"השטחים הכבושים".
כמו כן - אבקש לדעת האם פנית ללשכת עורכי הדין כדי למנוע את קידום השופט תומר אורינב. אודה לתגובתך.

תגובת השופט ברוזה באמצעות דוברת הרשות השופטת:

סגן הנשיא ברוזה הוא תושב העוטף. ביחד עם בני משפחתו ועם חברי הקהילה הוא שייך, פונה סגן הנשיא ברוזה מביתו ב-8.10.2023, וטרם שב אליו. בחודשים הראשונים של המלחמה, ליווה השופט למנוחות חברים ושכנים שנהרגו באירועי 7.10, ויש לו היכרות אישית עם חלק מן החטופים המוחזקים עד היום בעזה.
על רקע כל אלה, יש להצר על כך שנמצאו מי שבחרו להביא, כביכול מפי השופט, דברים שלא נאמרו כלל, וחמור לא פחות – להציג באופן מעוות דברים שנאמרו בשיחות פרטיות בין עמיתים.
מיותר לציין, כי השופט לא אמר מעולם את הדברים המיוחסים לו בשאילתה ביחס לציונות הדתית ולשרים בן גביר וסמוטריץ'.
יתר הדברים המיוחסים לשופט הם נטולי הקשר, נבררו באופן מגמתי משיחות פרטיות, ואינם משקפים את עמדותיו כפי שנרמז בפניה.
השופט לא פנה ללשכת עורכי הדין או לכל גורם אחר בעניינו של השופט אורינב.
נבקש כי תגובת הדוברות תפורסם במלואה. במידה ולא נבקש לעדכנו. ככל שיש בכתבה נושאים נוספים שאנו אמורים להגיב להם מבוקש להפנות אליהם את תשומת ליבנו כדי שנוכל להתייחס לדברים.

בית משפט העליון | דרך השופט מאיר שמגר 1 | קרית בן גוריון | ירושלים
טל: 7480412-074 דוא"ל: Dover@court.gov.il

הרשות השופטת
מערכת הדוברות וההסברה
בברכה,

אילת פילו, עו"מ | ראש מערך דוברות והסברה
הרשות השופטת בישראל

בית משפט העליון | דרך השופט מאיר שמגר 1 | קרית בן גוריון | ירושלים
טל: 7480412-074 דוא"ל: Dover@court.gov.il

**הרשות השופטת
מערך הדוברות והסברה**

ירושלים: 11 במאי 2025
4700-1039-2025-003479

תאריך הפניה: 20.04.25 **דד-ליין לתגובה:** 21.04.25
הגורם הפונה: I24NEWS **שם הפונה:** אבישי גרינצייג

הנדון: שאלתה לשופט יורם ברוזה

שאלה:

לדברי שופטים ואנשי מנהלה, בהזדמנויות שונות דיברת נגד המגור הדתי ואף אמרת כי "לאחר שנסיים עם החמאס, נעבור לטפל בציונות הדתית. למה לא הרגו את בן גביר ואת הבן שלו, את סמוטריץ' ואת הבן שלו? הדתיים אשמים בהכל. הדתיים לאומיים יותר גרועים מהחמאס. הם הסכנה הכי גדולה למדינה".

בישיבת שופטים אחרת, אמרת לשופט ירון גולן שהדתיים אשמים בטבח של השבעה באוקטובר. "הכל בגללכם". פניו של השופט האדימו מאוד מבושה.

שופטת אחרת טוענת שאתה מדבר בלי פילטרים ופוגע בכולם. הכינוי שלך הוא "שלשול ורבלי", על רקע התבטאויותיך.

לשופטת דתייה אמרת שאין מקום להראות תמונות של הבן שלה מהמלחמה, ואמרת שאתה לא מסכים לראות תמונה כזו. היא החווירה והייתה בהלם מתגובתך. המדובר בבן שהתגייס לגולני ונלחם בלבנון.

מלבד זאת - הבהרת שאתה מסרב לקבל מוצרים מ"השטחים הכבושים". פעם אחת זה היה משופטים שביקשו לסייע לך לאחר שפונית מהבית שלך בעוטף. הדברים, לטענת השופטים שנכחו, נאמרו בישיבת שופטים.

כמו כן, מזה תקופה, אינך מדבר עם השופט תומר אוריגוב, לאחר שסיכלת את המועמדות שלו עם לשכת עורכי הדין, ובישרת לו שהוא לא ברשימה לאחר שהזמנת אותו לשתות איתך כוס ויסקי.

השופט אוריגוב נפגע עד עמקי נשמתו מהתנהלותך ומאז אינכם מדברים.

כמו כן, אמרת בישיבת שופטים אחרת שאתה לא רוצה ללכת לבר מצווה של קרוב משפחתך "אני לא סובל אותם. הם דתיים".

אודה לתגובתך.

תגובת השופט ברוזה באמצעות דוברות הרשות השופטת:

הדברים המיוחסים לשופט כוללים דברים שלא נאמרו והם נטולי הקשר, נבררו באופן מגמתי משיחות פרטיות, ואינם משקפים את עמדותיו. יש להצר על כך שנמצאו מי שבחרו להביא, כביכול מפי השופט, חלקי דברים שלא נאמרו כלל או מציגים באופן מעוות דברים שנאמרו בשיחות פרטיות בין עמיתים.

נבקש כי תגובת הדוברות תפורסם במלואה. במידה ולא נבקש לעדכנו. ככל שיש בכתבה נושאים נוספים שאנו אמורים להגיב להם מבוקש להפנות אליהם את תשומת ליבנו כדי שנוכל להתייחס לדברים.

בברכה,

אילת פילו, עו"ד ראש מערך דוברות והסברה
הרשות השופטת בישראל

בית משפט העליון | דרך השופט מאיר שמגר 1 | קרית בן גוריון | ירושלים
טל: 074-7480412 רוא"ל: Dover@court.gov.il

3. המתלוננים טוענים, כי ככל שהדברים שפורסמו לגבי הש' ברוזה נכונים הם, הרי שמדובר בהתבטאויות כוללניות, חמורות, קיצוניות ופוגעניות נגד הציבור הדתי ונגד נציגי הציבור שלו. התבטאויות אלו עומדות בניגוד לכללי אתיקה לשופטים, תשס"ז-2007, בניגוד לחובתו של שופט לשמור על ניטרליות, ובנוסף הן פוגעות באמון הציבור בבתי המשפט ובעמיתיו השופטים של הש' ברוזה.

4. המתלוננת 3 (ורק היא) הלינה גם על כב' הנשיא עמית יריב נשיא בתי משפט השלום מחוז דרום (להלן: "הנשיא יריב"). לטענתה, בהודעת ווטסאפ ששלח הנשיא יריב לקבוצה סגורה של שופטי בתי משפט השלום במחוז דרום ביום 11.5.25, הוא נתן גיבוי לדברי הש' ברוזה, ללא ביצוע בדיקה עובדתית ולו מינימלית של הטענות נגדו, תוך פגיעה בשופטים אחרים שגם חברים בקבוצה ואשר ראו את "הודעת התמיכה החד משמעית וחד צדדית" שהוא שלח:

"ערב טוב חברים,

צפיתי באייטם שפורסם הערב ועסק בסגן הנשיא ברוזה ובדברים שנאמרו, לכאורה, בישיבת מחלקה אזורית בבאר שבע. זו הזדמנות טובה בשבילי להודות ליורם על העבודה המסורה שהוא עושה ועשה כדי להביא את מחוז דרום לפסגות מקצועיות, וזאת גם בתקופה קשה של התמודדות אישית, קהילתית ולאומית. יורם – תחזיק מעמד. עמית" (להלן: "הודעת הוטסאפ").

5. ייאמר כבר עתה, כי אין בכוונתי לברר את נושא קידומו של אחד משופטי בית משפט השלום בבאר שבע לבית המשפט המחוזי, נושא אשר הופיע בשתי השאלות, שכן עניין זה לא הוזכר בתלונות. עוד אעיר כי ספק בעיני אם הנציב הוסמך לדון בשאלות הנוגעות לקידומו או מינויו של שופט ואניח שאלה זו לעת מצוא.

דרך הבירור של התלונות

6. קבלת תגובות בכתב - עם קבלת התלונות ולאחר כניסתי בפועל לתפקידי כנציב תלונות הציבור על שופטים, ביקשתי את תגובותיהם בכתב של הש' ברוזה ושל הנשיא יריב. לאחר מכן פניתי לכל אחד מהם, בנפרד, בבקשה לקבל מידע נוסף וגם נפגשתי עם כל אחד מהם בלשכתי, כפי שיפורט בהמשך.

7. שאלות הבהרה - פניתי למספר מתלוננים כדי לקבל מהם פרטים נוספים אשר יכולים לסייע לבירור. כך, למשל, ביקשתי מחלקם לציין את שמותיהם של השופטים אשר על פי הפרסום הש' ברוזה אמר להם באופן אישי או במסגרת ישיבות שופטים את האמירות שיוחסו לו; באילו מועדים התקיימו הישיבות הללו, ומה הייתה, לכאורה, התבטאותו של הש' ברוזה בכל אחת מהן; מהו הארוע שבו סרב הש' ברוזה להשתתף; מהם שמותיהם של השופטים שנפגעו מהאמירות, ועוד.

המתלונן 1 השיב, כי פנה לגרינצייג, אך הלה סרב למסור לו את מקורותיו, בשל החסיון העתונאי. עוד נקב המתלונן 1 בשמותיהם של אישי ציבור (חברי כנסת וגורמים נוספים) שמתחו ביקורת על התנהלותו של הש' ברוזה וקראו לביצוע בדיקת עומק על ידי. לא קיבלתי מהמתלוננים אליהם פניתי תשובות ספציפיות, לרבות שמות של שופטים ופרטים מדויקים שאותם ביקשתי. חסר זה היקשה על הבירור.

8. פגישות אישיות ושיחות בירור טלפוניות - במהלך חודש יולי 2025 זומנו לנציבות גורמים אשר סברתי כי הם יכולים לתרום לבירורן של התלונות. כך, זומנו ללשכתי שבעה שופטים, וכן גורם מנהלי אחד, ובנוסף, שוחחתי טלפונית עם ארבעה שופטים אחרים. כל הפגישות והשיחות תועדו בפרוטוקול שנערך על ידי ממונה ממשרדי.

לא אזכיר בהחלטה זו את שמותיהם של הגורמים הנ"ל (למעט שופט אחד, ששמו המלא נזכר בשאלתה השנייה). אציין, כי חלק מהשופטים אותם פגשתי ו/או עמם שוחחתי טלפונית שייכים למחלקה הפלילית בבית המשפט, חלקם – למחלקה האזרחית; חלקם מכהנים בבית משפט השלום בבאר שבע וחלקם מחוצה לו; חלקם נמנה על המגזר הדתי וחלקם לא.

9. לאחר פגישותיי עם השופטים ושיחותיי כאמור, זומן ללשכתי הנשיא יריב, ולבסוף זומן הש' ברוזה. בשיחה עם הש' ברוזה לא נערך פרוטוקול והשיחה עימו הוקלטה בלשכתי באמצעות חברת הקלטות ותומללה לאחר מכן.

אעיר, כי לא פניתי לגרינצייג, שכן מתלונן 1 הודיעני וכאמור לעיל, שגרינצייג סירב למסור לו את מקורות המידע וזאת בשל החיסיון העיתונאי.

10. בנוסף לכל הנ"ל, התקבל בלשכתי מכתב מעורך דין, שנשלח מיוזמתו, אשר עבד עם הש' ברוזה במשרד עורכי דין מאז 8/2000 ועד למינויו של הש' ברוזה לשיפוט בסוף שנת 2016 (חלק מהתקופה עבדו השניים כשותפים). עורך הדין ציין, בין היתר, כי במשך כל השנים בהן עבד לצד הש' ברוזה, לא שמע ממנו "שום התבטאות מטעמו כנגד הציבור הדתי לאומי, הוא מעולם לא הביע ביטויי שנאה בכל דרך שהיא אלא ההיפך". לשם המחשה ציין, כי הש' ברוזה השלים מיוזמתו מניין (בנסיבות אישיות של עורך הדין). עורך הדין גם מסר, כי כמוהו גם שאר השותפים דאז במשרד היו חובשי כיפה, כי רובם משתייכים לציונות הדתית, וחלקם משתייך לגופים דתיים אף יותר.

תגובתו בכתב של השופט יורם ברוזה

11. הש' ברוזה התייחס בתשובה מפורטת בכתב לכל אחד מהעניינים אשר נזכרו בפרסום ובשאלות. הש' ברוזה הבהיר כי הוא תושב אחד הישובים ב"עוטף עזה" וכמו כן עמד על נסיבותיו האישיות והמשפחתיות בקשר למה שארע ב-7.10.23 (מפאת צנעת הפרט, לא מצאתי לנכון להרחיב בעניין זה מעבר למה שיובא בהחלטתי).

עוד ציין בהקשר זה, כי מצבו האישי מאז הפינוי מביתו והטראומה שעברו הוא ובני משפחתו היו ידועים "אך לגורמים המנהלים במערכת", באשר הוא לא חלק (ועד היום אינו חולק) תחושות ופרטים אלה עם כלל השופטים.

12. אשר לשתי השאלות והפרסום מיום 11.5.25 מסר הש' ברוזה כי נמסר לו על ידי מערך הדוברות של בתי המשפט (להלן "הדוברות"), כי כל אחת מהשאלות קיבלה מענה קונקרטי באמצעותה וגם נערכה שיחה בין גרינצייג לדוברת במערך הדוברות שבסיומה הוא הודיע כי ישקול לוותר על הפרסום, ואכן – פרסום הידיעה הוקפא לכחצי שנה. אולם, בבוקרו של ה-11.5.25 הוא הופתע לקבל הודעה בדבר הפרסום, ולמרות דרישת הדוברות שהופיעה בשאלתה הראשונה, ולפיה התגובה לשאלתה הראשונה תפורסם במלואה, גרינצייג השמיט את התגובה ששלחה אליו הדוברות בשעתו, דבר שיצר רושם מוטעה כאילו הפרסום אינו מוכחש. לדבריו, היה ברור לדוברות, וכך סבר גם הוא, כי התגובה המלאה תצורף לפרסום וכך גם צוין בהודעת הדוברות אליו מיום 11.5.25. ברם, כיום ברור לו כי "בחירתו המכוונת של מר גרינצייג להתעלם מדרישת הדוברות ולא להביא את התגובה המלאה למרות הדרישה לעשות כן, היא שהובילה למחול השדים התקשורתי, והיא שהובילה למכתבי התלונות שהוגשו..."

13. הש' ברוזה מציין כי התלונות אינן כוללות עובדות הידועות למתלוננים באופן אישי, אלא מתבססות רק על הפרסום ויוצאות מנקודת הנחה שהוא כולל דברי אמת, "בין היתר בשל תגובת הרשות השופטת ממנה לכאורה ניתן ללמוד, כי יש דברים בגו".

14. הש' ברוזה מסר, כי אין יסוד לטענה כי הוא הכפיש ציבור שלם רק בשל היותו דתי או ציוני לאומי, שכן הרקע האישי, המשפחתי והחברתי שלו מלמדים אחרת. בתוך כך ציין, למשל, כי במשך 16 שנים היה שותף במשרד עורכי דין שבו כל שותפיו היו חובשי כיפה, כי ילדיו שירתו ומשרתים בצה"ל, כי מעולם לא ראה בדת או בדתיים "קבוצה שיש לייחס לה תכונות שונות בכלל, או, חלילה, שליליות בפרט".

ביחס לאמירות המיוחסות למגזר הדתי ורצונו כביכול במותם של חברי הכנסת ובני משפחותיהם, כתב הש' ברוזה: "מדובר באמירות שלא נאמרו מעולם!!".

15. אשר לסירובו לקבל תרומות או סיוע הבהיר הש' ברוזה, כי קיבל הצעות רבות לכך, ולכולן סרב. לדבריו, מדובר בסירוב עקרוני, וכי הניסיון לטעון שהוא מסרב לקבל תרומות מה"שטחים הכבושים... נועד לצבוע את עצם סירובי לקבל תרומות מאחרים בצבע פוליטי ומתעלם מכך שזה היה פשוט סירוב לגופו של עניין".

16. בהתייחס לאמור בשאלתה השנייה לפיה, הוא אמר שהוא מסרב ללכת לבר מצווה של קרוב משפחה דתי משום שאינו סובל את משפחתו על רקע היותם דתיים, מסר השופט: "מעולם לא אמרתי אמירה כזו ואף לא פעלתי בהתאם לתפיסת עולם כזו".

17. בהתייחס לאמירתו לשופט ירון גולן, אשר על פי הפרסום פניו "האדימו מאוד מבושה" נוכח אותה אמירה, ציין הש' ברוזה, כי מדובר בטענה חסרת בסיס, שאינה נכונה.

18. על הטענה כי הוא סרב לצפות בתמונה של בנה החייל של שופטת, מסר הש' ברוזה, כי הדברים הוצאו מהקשרם. לדבריו, בראשית חודש 11/2023 הוא היה במצב רוח מאוד נסער. הוא הגיע לבית המשפט ופגש בשופטת, ולשאלתה השיב כי מצבו לא טוב והוא נתון בתחושות נוראיות. מיוזמתה היא הציעה לו לראות את התמונה, כאשר היה ברור לו שהיא סברה שבכך ישתפר מצב רוחו. הוא השיב לה את אשר ביצע וקיים מאז ה-7.10.23, כלומר, כי אינו רוצה לראות "שום תמונה או תיעוד הקשור לאותו אירוע נורא. נפשי לא עמדה במראות. זה היה מעורר בי רגשות קשים". הוא ידע כי תגובתו זו לא הייתה נינוחה וייתכן שהיה אף תקיף. ידוע לו שהשופטת לא הבינה את תגובתו ולא הייתה מודעת לפרטי מצבו. השופטת שוחחה עם סגנית הנשיא על המקרה, וזו הסבירה לה שלא מדובר ברצון לפגוע או להעליב אותה אלא, שתגובתו של הש' ברוזה נבעה ממצבו האישי. סגנית הנשיא אמרה לש' ברוזה, שהשופטת הבינה וקיבלה את ההסבר ומטעם זה לא היה צורך שיקיים עם השופטת שיחה ויתנצל בפניה. הוא והשופטת לא שוחחו עוד בנושא. עוד מסר הש' ברוזה, כי השופטת ביקשה לשוחח עימו, אך הוא סרב לכך, כדי שלא יהיה מי שיטען נגדו שהוא מבקש להשפיע על אנשים. סרובו להיפגש עם השופטת לא מנע ממנה לומר, שהיא כועסת על השימוש לרעה שנעשה באותו מקרה שעליו שוחחה עם אחרים ושמבחינתה הוסבר ונשכח לפני זמן רב. לתגובתו של הש' ברוזה צורפה הודעת ווטסאפ מאת השופטת מיום 11.5.25, בה נאמר כי ניסתה להשיג אותו וכי היא בהלם מהפרסום "המכוער", והוסיפה "חזק ואמץ!!".

19. גם לעניין קידומו של שופט אחר בבית המשפט (שופט שנזכר בשתי השאלות) התייחס הש' ברוזה. ברם, מאחר שכבר ציינתי כי אין בכוונתי להידרש לנושא זה (סעיף 5 לעיל), לא ראיתי לנכון להביא את דברי הש' ברוזה בעניין.

20. אשר לעיתוי הפרסום מסר הש' ברוזה, כי הדבר נועד "לצבוע אותי בצבע פוליטי על מנת לסכל את האפשרות היותר מאשר סבירה שנוצרה לעניין אפשרות מינוי לבית המשפט המחוזי בב"ש", וזאת כפי שעולה מלוח הזמנים הנוגע להצגת מועמדותו.

21. הש' ברוזה מסר עוד, כי באותה העת, בשיחות פרטיות, לרבות עם קולגות, הוא אמר ואף יותר מפעם אחת, כי מן הראוי לבצע תחקיר יסודי ומקיף במסגרת ועדת חקירה, שתדון בפועלם של כל מקבלי ההחלטות, מתווי המדיניות והגורמים המוציאים לפועל במדינה ב-15 השנים האחרונות, וכי כולם יידרשו לתת את הדין לאור תוצאות החקירה. מעולם לא אמר, והוא גם אינו חושב כך, כי מגזר מסוים צריך "לתת את הדין". לדבריו, "הוצאת דבריי מהקשרם

והצגתם כביטויי שנאה נגד מגזר או קבוצת אנשים בלתי מסוימת היא בבחינת חטא ועוול כלפיי וכלפי כל בני משפחתי ואבקש מהנציב לשים לכך סוף" (הדגשה במקור – א"ק).

22. לאחר קבלת תגובתו, ביקשתי מהש' ברוזה לקבל את הפרוטוקולים משיבות שופטי המחלקה האזרחית מחודש 11/2023 ועד לחודש 4/2025, ככל שמפורטים בהם שמות השופטים שהשתתפו, וכן רשימת הנושאים שנדונו. במענה לכך השיב הש' ברוזה, כי במחלקה האזרחית בבית המשפט אין כנמצא בהגדרה "ישיבות שופטים של המחלקה האזרחית הנושאות פרוטוקולים" ולכן גם אין תיעוד בפרוטוקולים אודות שמות שופטים או רשימת נושאים שעלו בישיבות.

תגובתו בכתב של הנשיא עמית יריב

23. הנשיא יריב מסר בתגובתו, כי ביום 11.5.25, שעה קלה לאחר הפרסום, הוא שלח את הודעת הווטסאפ בקבוצה של שופטי בתי משפט השלום במחוז דרום. מדובר בקבוצה ייעודית, שחברים בה שופטים בלבד. לאחר מכן הוא ערך את ההודעה ותחת "בישיבת מחלקה אזרחית בבאר שבע" תיקן וכתב "בישיבת שופטים בבאר שבע", אך מדובר בשינוי שאינו משמעותי (בפגישתי עם הנשיא יריב הוא דייק ומסר כי לא תיקן את ההודעה, אלא שלח הודעה מתוקנת).

על מטרת הודעת הווטסאפ ששלח, מסר הנשיא יריב:

"... האמירות שיוחסו [לברוזה] חמורות ביותר, וככל שהן נאמרו – הן ראויות לכל גינוי. מאליו מובן כי מטרת ההודעה ששלחתי הייתה לחזק את סגן הנשיא ברוזה לקראת מה שנראה כתחילתה של סערה ציבורית, ובוודאי לא להוות תמיכה (ולו במשתמע) באמירות שיוחסו לו".

לבקשתנו, ציין הנשיא יריב, במכתב משלים, את שמותיהם של שופטי המחלקה האזרחית בבית משפט השלום בבאר שבע.

עיקרי הדברים שמסרו הגורמים עמם נפגשתי בלשכתי או שוחחתי עמם טלפונית

24. טרם סקירת תגובותיהם של הגורמים עמם נפגשתי או שוחחתי טלפונית, אבקש להפנות לסעיף 23(ב) לחוק נציב תלונות הציבור על שופטים, התשס"ב-2022 על פיו "הנציב פטור מלציין את ממצאיו או נימוקיו כולם או חלקם, או לצייןם בשינויים או בהשמטות... (1) אם הם עלולים לדעתו לפגוע שלא כדין בזכותו של אדם זולת המתלונן".

25. בנסיבות שלפנינו ושעה שרוב הגורמים אליהם פניתי ביקשו ששמם לא יפורסם, ועל מנת שלא לפגוע בהם שלא לצורך, החלטתי שלא לפרסם את שמותיהם ולהסתפק בציון אות אקראית. כמו כן ניסוח הדברים, למעט שני מקרים (האחד שבו נקבתי בשמו של השופט והשני

בו התייחסתי בלשון נקבה וכפי שצויין בפרסום) יהיה בלשון זכר, אולם הכוונה היא לשני המינים.

26. ואלו עיקרי תגובותיהם של הגורמים עצמם נפגשתי או שוחחתי:

26.1 מגיבה א' – סיפרה כי הש' ברוזה הנו אדם חביב, אך ישיר שאינו, כלשונה, "פוליטיקלי-קורקט". לדבריה, מספר ימים לאחר ה- 7.10.23 פגשה בש' ברוזה שהיה נסער מאוד. היא הראתה לו תמונות של בנה החייל מתוך מכשיר הטלפון הנייד שלה, והתחיל "שיח נרגש מבחינתו בו הוא (הכוונה לש' ברוזה – א"ק) אומר אמירות פוליטיות – מי אשם, מה קרה בקשר להנהגה הפוליטית, היה כעוס ואמוציונלי". בניגוד לנטען בתלונה ובשאלתה "היא לא החווירה ולא הסמיקה, אבל דיברה על השיחה עם עוד 3-4 שופטים". עוד ציינה, כי הש' ברוזה לא אמר לה ש"אינו רוצה לראות חיילים, לא אמר שימותו חברי הכנסת או שימותו הדתיים, וייתכן שהזכיר אנשי ציבור או חברי כנסת מהציונות הדתית...". לדבריה, "זו הייתה שיחת מסדרון לגיטימית בין חברים והשיחה הייתה בסדר מבחינתה...". מגיבה א' הוסיפה, והדבר יהיה חשוב להמשך, כי היא סיפרה על השיחה עם הש' ברוזה גם לסגנית הנשיא, אבל "לא כדי שתטפל בעניין אלא רק כדיבור רכילות". עוד הוסיפה, כי מציק לה שמישהו סיפר, שלא על דעתה ולא משום שנפגעה, על מקרה זה למישהו אחר.

26.2 השופט ירון גולן – באופן חריג מציין אני את שמו המלא של השופט וזאת משום ששמו הוזכר בשאלתה השנייה, שם נאמר כי הש' ברוזה אמר לו בשיבת שופטים "שהדתיים אשמים בטבח של השבעה באוקטובר", "הכל בגללכם" וכי פניו [של השופט גולן-א"ק] "האדימו מאוד מבושה". השופט גולן הכחיש שהש' ברוזה אמר בשיבת המחלקה, תוך פנייה אליו, "הכל בגללכם", והוסיף שהוא אף פעם לא שמע מהש' ברוזה אמירה כלשהי בגנות דתיים, או "שצריך להרוג את חברי הכנסת". עוד הבהיר כי ממילא פניו לא "האדימו מבושה" כפי שפורסם.

26.3 מגיב ג' – לדבריו, בחודש 11/23 נכנס ללשכתו הש' ברוזה ובנוכחות שופט נוסף אמר, שצריך "לעשות שלום". בתגובה לשאלת מי מהנוכחים "עם מי"? השיב הש' ברוזה "אפשר לעשות שלום, רק בגלל הדתיים קרה מה שקרה". הש' ברוזה, כך לטענת מגיב ג', אמר "חבל שלא רצחו (או הרגו, לא זכר בדיוק את הניסוח) את בן גביר וסמוטריץ". עוד הוסיף כי הש' ברוזה כעס וצעק, ואולם הוא והשופט הנוסף לא נכנסו עימו לוויכוח (שמו של השופט הנוסף לא נמסר לי, למרות שביקשתי לקבלו ממגיב ג').

עוד מסר מגיב ג', כי מגיבה א' אמרה לו שהש' ברוזה "העיף לה תמונה של בנה (שהוא חייל-א"ק) ואמר שהוא "לא רוצה לראות אותה, לא רוצה לראות חיילים". עוד סיפר אותו מגיב ובדמעות ש"הוא מאוד כועס על המצב בבית המשפט".

מגיב ג' אמר שאחד השופטים (עימו שוחחתי) אמר לו (למגיב ג') כי בישיבת שופטים של המחלקה האזרחית פנה הש' ברוזה לשופט ירון גולן ואמר לו "בגללכם הדתיים קרה הכל", וכי אותו שופט שמע משופט אחר (עימו לא נפגשתי ולא שוחחתי) כי השנאה של הש' ברוזה כלפי דתיים "תהומית".

26.4 מגיב ד' סיפר על שולחן, שחמותו רצתה לתרום, שולחן שהוצע לש' ברוזה ע"י הגורם המנהלי (סעיף 26.9 להלן).

לימים, כך לדברי מגיב ד', הוא פגש את הש' ברוזה בבית המשפט, והם שוחחו על השולחן. בסוף אותה שיחה, כך לטענת מגיב ד', אמר לו הש' ברוזה "כל ה- 7.10 בגלל המתנחלים". עוד הוסיף אותו מגיב: "השופט ברוזה איש חזק הכל אצלו בדיחותא ודבריו יכולים לפגוע, מדבר בלי מעצורים". לאחר פגישתי עם מגיב ד', הוא התקשר לנציבות ומסר כי אחד השופטים שהופיעו בפני הנציב יודע הכל, וגורם אחר שאף הוא הופיע לפני לקח, "צעד לאחור", בפגישתו עימי.

26.5 מגיב ה' לא שש לשתף פעולה עם הנציב, אך סיפר כי לא הופתע מהאמירות שיוחסו לש' ברוזה, וכי האמירות דווחו לנשיא יריב וזאת ידוע לו מגורם מזכירותי (שמו נמסר לנציבות). עוד הוסיף מגיב ה', כי לאחר ה- 7.10.23, הש' ברוזה הגיע ללשכתו ואמר לו "הכל זה בן גביר וסמוטריץ וחבל שהם בעצמם לא מתו ב- 7.10". המגיב ציין, כי דברים דומים לאלו שאמר לו הש' ברוזה, סיפרו לו מגיבים אחרים, וביניהם מגיבה א' וכן מגיב ש'.

מגיב ה' ציין עוד, כי מגיב ש' סיפר לשופט אחר, בנוכחות שלו (של מגיב ה'), כי "בישיבות שופטים ברוזה אומר את אותם הדברים". מגיב ש', אמר למגיב ה' "שזו לא הפעם הראשונה שברוזה אומר את דבריו".

26.6 מגיב ש' אמר שאינו רוצה להיות מעורב בפרשה או לדבר עליה. עוד הוסיף כי הדברים שנכתבו בתקשורת לא נאמרו בנוכחותו, ועם זאת אכן הש' ברוזה "אינו חושב לפני שהוא מדבר".

עוד אמר מגיב ש', כי הש' ברוזה ניסה למשוך אותו בלשונו, מבחינה פוליטית, על הממשלה הנוכחית, ואמר ש"הממשלה משיחית", אך הוא, מגיב ש', השתיק אותו מיד. לדבריו, הש' ברוזה לא אמר לו "הדתיים האלה" והוא לא שמע את הדברים בישיבת מחלקה, ואולם בהחלט ייתכן, כי הש' ברוזה דיבר איתו משום שהוא (מגיב ה') מזוהה כ"ציונות דתית". מגיב ש' ביקש שלא להתעמת עם הש' ברוזה ואולם הוא היה מוכן לומר שהש' ברוזה היה מאוד טעון פוליטית לאחר 7.10.23, וכי הוא אינו נזהר בלשונו.

26.7 מגיב ר' מסר, כי הוא לא שמע אמירות פוליטיות מהש' ברוזה בישיבת שופטים, אך אינו משתתף בכל הישיבות. הוא לא הופתע ממה שיוחס לש' ברוזה ודעותיו הפוליטיות של הש' ברוזה ידועות. מגיב ר' סיפר כי שמע ממגיב ד', כי הש' ברוזה אמר לו באופן אישי "שהכל בגלל הדתיים". בפגישתו עימי מגיב ר' פרץ בבכי ואמר כי מעולם לא היה נתון "במצב כזה". מגיב ר' מסר כי לא שמע משופט כלשהו שהוא שמע אמירות של הש' ברוזה לגבי "איחולי מוות" למישהו.

מגיב ר' הוסיף וציין בשבחו של הש' ברוזה (אגב, דברים שנאמרו על ידי מרבית המגיבים) שהוא מתחשב בעובדים ששומרים שבת ואין לו דבר וחצי דבר נגד דתיים ושהוא מנהל טוב ועוזר לשופטים אחרים.

26.8 מגיב ת' מסר, כי לא שמע כל התבטאות חריגה של הש' ברוזה, לא בישיבות מחלקה ולא בשיחות מסדרון וגם לא שמע אותו אומר משהו על דתיים. הוא שמע רק דיבורים שונים ביחס למגיבה א' (לא דיבר עם מגיבה א' ישירות). גם בדיעבד הוא לא שמע במישרין ממישהו כי הש' ברוזה אמר לו את הדברים המיוחסים לו, או חלק מהם. מגיב ת' ציין כי שמע משמועות שהש' ברוזה אמר למישהו דברים ברוח הדברים שהוזכרו בתקשורת.

26.9 הגורם המנהלי עימו נפגשתי מסר כי ביקש את רשותו של מגיב ד' לברר עם הש' ברוזה אם הוא מעוניין בשולחן, אך הש' ברוזה השיב "שהוא מסתדר לבד ואינו מעוניין". עוד הוסיף הגורם המנהלי, כי לבד מזאת אינו מעורב כלל ולא רוצה להיות מעורב, והוסיף כי "ברוזה אומר מה שבא לו".

26.10 לשני שופטים נוספים עמם שוחחתי לא היה מה לתרום לבירור התלונות. שופט נוסף לא התייחס לעיקר התלונות כי אם לשאלת קידומו של אחד משופטי בית המשפט לכהונה בבית המשפט המחוזי, עניין שכאמור אין בכוונתי לדון בו.

סיכום ביניים

27. מפגישותיי ומשיחותיי כאמור לעיל, עולה כך:

27.1 שני מגיבים מסרו כי הש' ברוזה אמר להם במישרין כי "חבל שלא רצחו [או הרגו] את בן גביר וסמוטריץ, או ש"חבל שהם בעצמם לא מתו ב-7.10" (דברי מגיב ג' ומגיב ה').

27.2 רובם הגדול של המגיבים ציינו כי לא הופתעו מהאמירות שיוחסו לש' ברוזה, וכי אינו אדם הנוהג לרסן את דבריו.

27.3 חלק מהמגיבים מסרו כי הם לא שמעו בעצמם מפיו של הש' ברוזה את ההתבטאויות שיוחסו לו בפרסום, ואילו 4 מגיבים מסרו, כי הש' ברוזה אמר להם, בנוסח כזה או אחר, ש"הדתיים אשמים", "הכל בגללכם", וש"הממשלה משיחית".

27.4 רוב המגיבים אמרו שאין לש' ברוזה דבר נגד המגזר הדתי וכי כסגן הנשיא הוא סייע להם בעת הצורך.

דברי הנשיא עמית יריב בפגישתו עם הנציב

28. יוער ויודגש, כי הנשיא יריב הינו גם נילון ומשכך התבקשה תגובתו הן בכתב והן בעל פה. אעיר כי בפגישה של הנשיא יריב עימי, הסתבר (למורת רוחי) כי שופטים מסוימים וכן גורם מנהלי דיווחו לו על כך שזומנו לפגישה עימי. הגורם המנהלי אף דיווח לו על תוכן פגישתו עימי. הנשיא יריב ציין כי ידוע לו שגם הש' ברוזה עתיד להגיע לפגישה עימי.

29. הנשיא יריב מסר, כי לראשונה התוודע לטענות כנגד הש' ברוזה כאשר בחודש 11/24 פנו אליו מדוברות בתי המשפט בשאלתה שהגיש גרינצייג. לדבריו של הנשיא יריב, מהדוברות ניסו להסביר לגרינצייג "שלא בטוח שאכן נאמרו הדברים כפי שיוחסו לברוזה, וגם אם נאמרו הם באו בעקבות המשבר בו היה הש' ברוזה נתון". הנשיא יריב הוסיף ואמר, כי סבר באותה עת שבכך יסתיים העניין.

הנשיא יריב הבהיר, כי חרף ידיעתו על הטענות כנגד הש' ברוזה (כאמור, כבר ב- 11/24) הוא לא מצא לנכון לכנס ישיבת שופטים, ולא דיבר עם השופטים שאליהם לכאורה כוונו דברי הש' ברוזה. לדבריו, "הוא עובד באמצעות סגני נשיא", ולכן פנה לסגנית הנשיא הרלוונטית שתבדוק את העניין עליו סיפרה מגיבה א. עוד לדבריו, העניין נבדק, ובכל הקשור לכך הובהר לו על ידי סגנית הנשיא, כי נחה דעתה של מגיבה א.

לגבי השופטים שהוזכרו בשאלות, לא ברור לו מדוע הם לא פנו אליו, ובדיעבד אכן ייתכן, שטעה מבחינה ניהולית בכך שלא פנה מיוזמתו אליהם, או שלא כינס ישיבת שופטים בעניין בזמן אמת. עוד הוסיף כי, לאחר מועד השאלתה הראשונה הוא לא כינס ישיבת שופטים, משום שלא העריך שה"אימפקט יהיה כ"כ קשה".

יוער ויודגש, כי דברי הנשיא יריב נאמרו ביחס לתקופה שבין 11/24 - הוא מועד השאלתה הראשונה, לבין 4/25 - מועד השאלתה השנייה, שלאחריו סבר כי מאחר והדברים כבר פורסמו והגיעו לידיעת הנציבות, מוטב שלא לדבר עליהם בישיבות השופטים.

30. הנשיא יריב הוסיף, כי הש' ברוזה הוא שופט מקצועי מאוד, ואולם "לעיתים מדבר יותר מדי, מאוד דעתן לא מהסס לומר את דעתו...".

בהתייחס לאמירות הפוליטיות של הש' ברוזה, אמר הנשיא יריב, כי לא שמע את הש' ברוזה מדבר על פוליטיקה, ו"לא חכם לדבר על פוליטיקה בבית המשפט". מנגד אמר "שאם ברוזה מתחיל לדבר על פוליטיקה הנשיא מבקש ממנו להפסיק".

דברי השופט יורם ברוזה בפגישתו עם הנציב

31. בפגישתי עימו אמר הש' ברוזה כי מתח ביקורת על ראשי מפלגת הציונות הדתית אך הוא לא התבטא נגד המגזר הדתי: "אני בהחלט הבעתי ביקורת נגד מפלגת הציונות הדתית וראשיה". בנוסף הבהיר כי אמר שבבחירות שיהיו, צריך לבוא חשבון עם מפלגת הציונות הדתית.

32. הש' ברוזה מסר כי במענה לשאלתה הראשונה הייתה הכחשה גורפת מצידו לגבי הדברים המיוחסים לו ביחס לציונות הדתית ולשרים בן גביר וסמוטריץ'. התגובה לשאלתה השנייה, אשר כללה ציטוטים מפיהם של שופטים מסויימים, הייתה כוללנית יותר, וזאת על פי עצה שקיבל מדוברות בתי המשפט ומהנשיא יריב.

33. הש' ברוזה הכחיש שאמר "למה לא הרגו את בן גביר ואת הבן שלו, את סמוטריץ' ואת הבן שלו" כאמור בפרסום, ולדבריו לא איחל מוות למי מהם. בנוסף הוא גם הכחיש שאמר "לאחר שנסיים עם החמאס נעבור לטפל בציונות הדתית". כמו כן הוא הכחיש שסרב לקבל מוצרים משום שמקורם ב"שטחים הכבושים", וגם הכחיש שאמר לאחד מעמיתיו בבית המשפט ש"הכל בגלל המתנחלים", שכן מאחר שאינו סבור כך באופן אישי, אין סיבה שיאמר זאת. הש' ברוזה אישר כי אמר "אם הילד של סמוטריץ', או בן גביר, היה חטוף, הם היו מתנהגים אחרת", והוסיף כי אמר את הדברים הללו על כל חברי הממשלה, אך נעשה כאן ניסיון מכוון "לצבוע" אותו כנגד המגזר הדתי.

34. עוד אמר הש' ברוזה, כי בשעתו לא ראה בעיה לומר את דבריו הפוליטיים לשופטים שכפופים לו, אך בדיעבד הוא מבין שכנראה יש בכך בעייתיות. עוד אמר, כי ייתכן שבגלל הכעס שחש וטון הדיבור שלו, נאמרו על ידו דברים שבדיעבד הוא לא היה צריך לומר, ואולי אנשים לא הבינו מה אמר ומייחסים לו דברים שלא אמר. על רקע זאת ביקשתי להבין מהש' ברוזה אלו דברים "הוצאו מהקשרם" כפי שמסר בתגובתו בכתב, אך לא קיבלתי לכך תשובה ברורה.

עוד ציין הש' ברוזה, כי "מי שבחר להשתמש בביקורת שהבעתי כנגד שרים ממפלגה מסוימת נועד, לדעתי, לצבוע אותי פוליטית". אולם חשוב להדגיש, כי, הש' ברוזה הסביר כי נוכח המצב הקשה בו היה נתון אינו זוכר בדיוק מה היו מילותיו בזמן אמת, וכדבריו: "אם תשאל אותי היום על דברים שקרו באותם שיש, שבעה, שמונה שבועות, עד סוף, עד אמצע דצמבר היא לא קיימת לי בזיכרון. אז עכשו שואלים אותי 'אמרת את זה?' עכשו, אני יכול להגיד שלא אמרתי את זה? אתה מכיר, שופט לא יכול להגיד 'לא אמרתי', אני לא מאמין שאמרתי אבל זה לא משנה מה האמונה שלי...".

שלוש הערות לפני שאפרט את מסקנותיי לגופן של התלונות

35. אגב בירורן של התלונות, עלו מספר נושאים אשר על הגורמים הממונים במערכת בתי המשפט ליתן עליהם את הדעת ולמצוא להם פתרון.

א. בבית משפט השלום בבאר שבע שורת זה מכבר, בלשון המעטה, אווירה עגומה. השופטים עמם נפגשתי/שוחחתי הביעו חשש מעצם הזימון לפגישה עימי לשם בירור התלונות, והם הביעו פחד, ממש כך, להעלות את אשר על ליבם מחשש שיבולע להם, שקידומם ייפגע או שדבריהם יגיעו בצורה כזו או אחרת לידיעת הממונים עליהם. אף אחד מהם, לפי דבריהם, לא מצא לנכון לפנות לנשיא יריב ולהביא את הדברים לידיעתו בזמן אמת.

מובן מאליו, כי לא ניתן להמשיך ולהתנהל בבית המשפט באווירה כזו, ויש לעשות במחלקה האזרחית בבית המשפט "בדק בית". אין זה תפקידה של הנציבות אלא תפקידם של הגורמים הממונים במערכת בתי המשפט.

ב. הערה שנייה נוגעת להדלפות של הודעות ווטסאפ ו/או אמירות מתוך קבוצה סגורה של שופטים. חילופי דברים מתוך קבוצת שופטים סגורה, צריכים להישאר בתוך הקבוצה ולא להפוך לנחלת הכלל. הדלפות כאלה פוגעות במרקם היחסים בין השופטים לבין עצמם, וחמור מזה - הן פוגעת קשות באמון הציבור בבית המשפט, ומקרה זה יוכיח.

ג. הערתי האחרונה מכוונת לאותם מתלוננים, אשר מגישים לנציבות תלונות הנסמכות רק על פרסום בכלי התקשורת, מבלי שיש להם מידע ממקור ראשון אודות האמור בפרסום ו/או שיש להם זיקה ישירה למקרה מושא הפרסום. קודמי בתפקיד כב' הנציב אורי שהם כבר עמד על הקושי לברר תלונות מסוג זה. כך, למשל, כשהצגנו לחלק מהמתלוננים שאלות הבהרה (סעיף 7 לעיל), לא היה בידם המידע המבוקש, וחזקה שאם זה היה ידוע להם מידיעה אישית הם היו מביאים אותו בתלונתם מלכתחילה ולא מסתפקים בהפניה לפרסום שפרסם צד שלישי. על מתלונן המבקש להשיג על התנהגות/התנהלות של מותב שיפוטי, שלדעתו נפל בה פגם הראוי לבירור על ידי הנציבות, לעשות את המינימום הנדרש ולא להסתפק בהפניה לפרסום, שכמוה כאמירה "יבדוק הנציב אם נכון הפרסום אם לאו". לא לשם כך קיים מוסד הנציבות (ראו, למשל, תמצית החלטה מיום 14.3.22, מספרנו 82/22).

מסקנתי לגבי התלונה על הנשיא עמית יריב

36. מבין אני את רצונו של הנשיא יריב לתמוך בש' ברוזה שהותקף בתקשורת בעקבות הפרסום ולחזק את ידו בשעתו הקשה. כך יש להבין את הודעת הווטסאפ ששיגר. כך גם הוא ציין בתגובתו בכתב לתלונה, וחזר על כך גם בפגישתי עימו (ודוק, בהודעת הווטסאפ נכתב במפורש כי דברי השו' ברוזה הם "לכאורה"). אינני סבור שהודעת הווטסאפ משקפת תמיכה באמירותיו הנטענות של הש' ברוזה. עם זאת, מוטב היה לו טרם משלוח ההודעה היה פונה הנשיא עצמו לאותם שופטים שלכאורה נפגעו. ייתכן גם שניתן היה לנסח את ההודעה באופן אחר או

להפנותה לש' ברוזה בלבד ולא להעבירה בקבוצת השופטים, וודאי שעה שהנשיא כבר היה ער לכך שלמרבית הצער, דברים פנימיים דולפים מהקבוצה החוצה.

37. מכל מקום, לא בכך אני רואה את הטעות המרכזית בהתנהלותו של הנשיא יריב, אלא בעיקר בעובדה, שלמרות ידיעתו כבר בחודש 11/24 על אודות האמירות שיוחסו לש' ברוזה, הוא לא מצא לנכון לדבר עם השופטים שנטען כי היו מושא הדברים, ולברר עמם מה נאמר להם או האם נפגעו מהדברים. טוב היה עושה הנשיא יריב לו היה מדבר ישירות עם אותם שופטים ולא מסתפק בטיפול של סגנית הנשיא (שטיפלה רק במקרה אחד). גם מוטב היה וכאמור לעיל, לו לפני שהוציא את הודעת התמיכה בש' ברוזה, היה מדבר גם איתם, ושומע את גירסתם.

בבחינה של למעלה מן הצורך אוסיף, כי יכול שהיה צורך לכנס כבר אז ישיבת שופטים כללית ולשוחח עם השופטים בנושא. לו הנשיא יריב היה עושה כן באותו המועד, ייתכן שהפרשה כולה הייתה באה אל סיומה באופן אחר. כפי שנאמר לעיל (סעיף 29) גם הנשיא יריב ציין כי בדיעבד ייתכן שטעה בשיקול דעתו.

בגין אי טיפולו של הנשיא יריב בזמן אמת במה שמתחייב מתפקידו הניהולי ובגין כך שלא שוחח עם השופטים הנפגעים עובר להוצאת הודעת הווסטסאפ מטעמו, מצאתי את התלונה עליו מוצדקת.

מסקנתי לגבי התלונות על השופט יורם ברוזה

38. מבין אני בכל ליבי למצוקתו האישית והמשפחתית של הש' ברוזה אליה נקלע בעקבות הארועים הקשים אותם חוו הוא ובני משפחתו ב-7.10.23. מובן לי כי הוא היה נתון בסערת רגשות ובכאב קשה מנשוא.

39. מסקירת דברי המגיבים עולה, שלגבי חלק מהטענות מדובר ב"רשומון" ועדויות מפי השמועה, כך שקשה על פיהם להסיק מסקנות חד משמעיות. יש גם לזכור, כי מדובר בדברים שנטען כי נאמרו בסוף שנת 2023 ומטבע הדברים שהאמירות המדויקות אינן זכורות למי מהמעורבים בפרשה.

אולם, ועל יסוד החומר שבפניי, הגם שאינני יכול לקבוע באילו מלים בדיוק השתמש הש' ברוזה כשהביע את דעתו בפני השופטים ששמעו מפיו אמירות פוליטיות כלשהן, ניתן בהחלט לקבוע שנאמרו על ידו אמירות שאל לו לשופט להשמיען בפני עמיתיו השופטים ובכלל.

40. על יסוד מכלול החומר שבפניי, להלן מסקנותיי לגבי האמירות/ציטוטים שיוחסו לש' ברוזה בשאלות ובפרסום כמפורט להלן:

א. האמירה "לאחר שנסיים עם החמאס, נעבור לטפל בציונות הדתית" – אינני יכול לקבוע כי אמירה כזו, בניסוח כזה, נאמרה ע"י הש' ברוזה. כל שאני יכול לקבוע בעניין זה הוא שאכן

נאמרו מלים בקשר למפלגת הציונות הדתית, ואינני יכול לשלול את הסברו של הש' ברוזה כי התכוון ל"חיסול" של מפלגה זו בדרך דמוקרטית.

ב. אשר לאמירה בנוגע לתמונת החייל – לא שוכנעתי כי סרובו של הש' ברוזה לראות תמונה זו נבעה משנאה מצידו לדתיים, חלילה, ואני מקבל את הסברו לפיו באותה תקופה הוא כלל לא רצה לראות תמונות הקשורות למלחמה.

ג. לא מצאתי תימוכין של ממש לטענה שהש' ברוזה סרב להשתתף באירוע כלשהו הקשור לדתיים, ואני מקבל את הסברו לפיו הוא נמנע מלהשתתף בכלל בשמחות באותה התקופה.

ד. לא מצאתי אישור לטענה, שדברי הש' ברוזה או איזה מהם נאמרו בישיבת שופטים. כל שיש בידי לומר בעניין זה כי היו שופטים ששמעו מפי שופטים אחרים שנכחו בישיבת המחלקה שהש' ברוזה אמר את הדברים בישיבה, ואולם עדות ישירה לכך, לא שמעתי.

ה. אשר לאמירה הקשה כי "... חבל שסמוטריץ ובן גביר או ילדיהם לא נהרגו". הרי שנוכח הכחשתו של הש' ברוזה, אינני יכול לקבוע, מה היו דבריו המדויקים של הש' ברוזה. כלום אמר אכן משפט ממנו השתמע שחבל שלא הרגו את ילדיהם (חלילה) של סמוטריץ ובן-גביר? האם אמר שחבל שלא חטפו אותם? או שמא כדבריו אמר שלו ילדיהם היו חטופים, היו מתנהגים אחרת? אציין, כי לדברי הש' ברוזה, יכול שעקב טון הדיבור שלו וסערת רוחו, דבריו בהקשר זה לא הובנו כהלכה, וכי כאמור הוא דיבר על אפשרות, ולו תאורטית, שבניהם של מקבלי ההחלטות היו חטופים, ואולם יכול שהשומעים הבינו אחרת.

אציין גם כי בתגובתו בכתב הן לדוברות בתי-המשפט והן לנציבות הסתפק הש' ברוזה בהכחשה כללית ולפיה "מדובר באמירות שלא נאמרו מעולם".

41. אוסיף ואדגיש כי הדברים כפי שפורסמו בפרסום ולאחר מכן בכלי התקשורת, ולפיהם הש' ברוזה "שונא דתיים", שונא את המגזר הציוני דתי, אינם נכונים, ואכן גרמו עוול של ממש לש' ברוזה. לעניין זה אפנה למכתב עורך הדין (סעיף 10 לעיל), כמו גם לאמירותיהם של הגורמים אליהם פניתי ולדברי הש' ברוזה עצמו. כזכור, מרבית המגיבים לפניי טענו ובתוקף, כי לש' ברוזה יחס טוב לדתיים בכלל ולעמיתיו הדתיים בפרט.

42. יכול אני לקבוע, כי הש' ברוזה מתח ביקורת ואפילו נוקבת על מפלגת הציונות הדתית (להבדיל מהמגזר המכונה "ציונות דתית" או "דתיים"), כמו גם על "הממשלה המשיחית", לשיטתו.

אעיר בנקודה זו כי הש' ברוזה הסביר בפגישתו עימי כי מתח ביקורת גם על אישי ציבור נוספים, וכי הוא הודה "יש לי ביקורת ואני לא אסתיר את הביקורת שיש לי אישית כלפי יחס שקיבלנו 15 שנה". ברם, המשפטים המיוחסים לו או חלקם, ואשר הם מושא התלונה, נאמרו לאחר ה-7.10.23. אעיר, כי גם ביקורת פוליטית כזו, אליה התייחס הש' ברוזה, כשהיא באה מפיו של שופט, איננה מקובלת.

43. נוכח התבטאויותיו של הש' ברוזה, סבור אני שאין נפקא-מינה באיזו מסגרת הן נאמרו, קרי, אם היה זה בפני שופט אחד, מספר שופטים, ב"שיחות מסדרון" או בישיבת שופטים. החשיבות היא בחומרת הדברים ובהשלכתם, ובפגיעה הקשה באמון הציבור בעקבותיהם, במיוחד לאור תפקידו הבכיר של הש' ברוזה: הדברים לא נאמרו בבדיחות הדעת ונאמרו יותר מפעם אחת; הם נאמרו בין כתלי בית המשפט (להבדיל, למשל, לו היו נאמרים בזירה פרטית או חברתית¹) ונאמרו לעמיתיו של השופט, באופן כזה או אחר, אשר חלקם נמנה על הציבור המזוהה כציונות דתית, חלקם כפופים לו, והם גם נפגעו למשמע הדברים².

44. את דעותיו הפוליטיות על כל שופט לשמור בד' אמותיו ולא לתת להן דרור בפומבי (בהיקף כזה או אחר). התבטאות בעלת גוון פוליטי פוגעת במילוי תפקידו של כל שופט וביכולתו של כל שופט לדון ולהכריע בעניינים שניתן לראותם כקשורים לנושאים שבמחלוקת ובאמון הציבור בבתי המשפט. התבטאות כזו לא מתיישבת עם הניטרליות שבה מחוייב שופט לבצע את תפקידו השיפוטי (כלל 6 לכללי אתיקה לשופטים, תשס"ז-2007 על פיו שופט "... ישפוט בדעה נקיה ולא יגלה דעה קדומה או משוא פנים") ועם חובתו להימנע מהביע בפומבי דעה בענין שאינו משפטי בעיקרו והשנוי במחלוקת ציבורית (כלל 18). עוד אפנה לכלל 7 הקובע כך: "שופט יימנע ממעשים שאינם הולמים מעמדו של שופט או העלולים לפגוע בדימויה של מערכת השיפוט".

45. על ההתנהלות המצופה משופט אמר בית המשפט העליון:

"...אדם אשר זכה לעטות על כתפיו את גלימת השופט מחויב להצדיק בכל מישורי חייו, בהתנהלותו בבית המשפט ומחוצה לו את האמון שניתן בו. הוא נדרש לרמה אישית, מקצועית, מוסרית וערכית גבוהה ביותר... הוא נדרש לגלם באישיותו מזיגה בין סגולות אישיות, כישורים מקצועיים, אחריות, תבונה ושיקול דעת אשר ינחוהו בבחינת מצפן פנימי... תנאי מוקדם והכרחי ליכולתו של השופט לשמש ככהונתו הוא אמון הציבור, אשר יכיר בסמכותו לשפוט ויקבל את הכרעותיו כמחייבות..." (ע"מ 3908/11 מדינת ישראל הנהלת בתי המשפט ואח' נ' עיתון דה מרקר באמצעות עיתון הארץ בע"מ [פורסם במאגר נבו] (ההדגשות שלי – א"ק)).

46. לא אחת נמצאו תלונות מוצדקות על שופט/דיין אשר התבטא בנושא בעל נופך וגוון פוליטי (ראה לעניין זה, החלטה 16/20, ותמצית החלטה 445/20 כפי שפורסמה באתר הנציבות מיום 25.10.20).

עוד אבקש להפנות לדברי כב' הנשיא ברק וכדלהלן:
"אמת, לשופט עשויות להיות דעות פוליטיות משלו. הוא ייתן להן ביטוי בקלפי ביום הבחירות. אסור לו ליתן להן ביטוי מחוץ לתא סגור זה. הציבור בישראל מצפה לכך, כי השופט יהא מחוץ למסגרת הפוליטית, וכי הוא יימנע מכל הבעה שיש בה גוון פוליטי."

¹ סבורני, שגם בשיח חברתי עלול להתעורר קושי אם שופט מתבטא כך, אך אינני נדרש לדון בסיטואציה כזו לצורך מתן החלטה זו.
² משקבעתי כי המבחן הוא חומרת הדברים שאמר הש' ברוזה, הרי שלשאלות כגון המניע העומד מאחורי הפרסום; עיתויו של הפרסום; זהותו/זהותם של מי שפנו לגרינצייג - שאלות שהתעוררו אגב פגישתי עם הש' ברוזה ועם גורמים נוספים - אין רלבנטיות בענייננו ואין בהן כדי לשנות את מסקנתי לגבי התלונות שהוגשו עליי.

הציבור בישראל מצפה לכך, כי השופט לא ייתן כל ביטוי חיצוני (פומבי או פרטי, גלוי או נסתר) להערכותיו הפוליטיות. רק כך ניתן להבטיח את אמון הציבור בהכרעה השיפוטית. שופט, המעדיף זרם פוליטי או פעילות פוליטית זה על פני זה, פוגע בציפיותיו של הציבור הישראלי, כי ההכרעה השיפוטית תהא ללא נטיות וניטרליות. בעל דין, שדעותיו הפוליטיות נוגדות את אלה שהובעו על-ידי השופט, לא ירגיש עצמו שווה בין שווים. לעניין זה אינה מכריעה תחושתו הסובייקטיבית של השופט כי בעיניו הכול שווים, וכי הוא פועל ללא נטייה. בעניין זה יש להתחשב, כפי שראינו, במראית פני הדברים ובהשפעתם על אמון הציבור במערכת השפיטה... על אחת כמה וכמה שלא יעלה על הדעת, כי שופט ייענה לפנייתו של מפלגה פוליטית וייתן לה עצה פוליטית. לעניין זה אין נפקא מינה, אם התשובה היא גלויה או אם היא ניתנת בסתר, וזאת לא רק משום שדרכו של עולם שסודות אינם נשמרים, אלא משום שהתשובה עצמה משבשת את תפיסות היסוד הקונסטיטוציוניות. אכן, אמינותו של השופט נפגעת, בראש ובראשונה, בעיני אלה הפונים אליו, ולימים בעיני הציבור כולו. שופט, הנענה לפנייה שכזו, פוגע באמון הציבור במערכת השיפוט ובמירקם חייה של חברה דמוקרטית. אנו חברה פלוראליסטית. יש בנו בעלי דעות שונות ומגוונות. יש בנו רמת פעילות פוליטית גבוהה. קיימת חשדנות מסוימת בין הזרמים הפוליטיים השונים. כל אלה מחייבים, כי השופט יהא "מורם מעם", כלומר מנותק מהפעילות הפוליטית-מפלגתית במדינה (בג"ץ 732/84 ח"כ יאיר צבן נ' השר לענייני דתות, מ(4) 141 (1986)).

47. דברים שציטטתי לעיל, כוחם יפה גם לעניין שלפניי. שופט, קל וחומר סגן נשיא, ראוי לו שיברור היטב את מילותיו. ראוי הוא לו, שישמור את דעותיו הפוליטיות, או כאלו שהם בנושאים השנויים במחלוקת, לדלת אמותיו. ראוי לו לזכור וכמצוטט לעיל, שתנאי מוקדם ליכולתו של שופט לשמש בכהונתו הוא אמון הציבור. ציבור כידוע מורכב ממגזרים שונים, מקהילות שונות, מאנשים בעלי נטיות פוליטיות שונות ומגוונות. אמירות של שופט המשמיע ביקורת על ממשלה מסוימת, מפלגה מסוימת ועוד, יביאו בהכרח לפגיעה באמון הציבור בו ולחוסר הכרה בסמכותו לשפוט, וממילא לקבל את הכרעותיו כמחייבות.

אשר על כן מצאתי גם את התלונה על השופט ברוזה מוצדקת.

בנסיבות העניין, לא מצאתי להמליץ המלצות לגבי המשך כהונתו של השופט ברוזה כשופט, וזאת בהתחשב בסערת הרגשות בה היה נתון ובטראומה שעבר, ובקבלת האחריות, גם אם החלקית, על דבריו. יחד עם זאת מצאתי להמליץ כי מן הראוי שהמשך כהונתו כסגן נשיא ייבחן על ידי שר המשפטים ונשיא בית המשפט העליון.

אשר קולה
נציב תלונות הציבור על שופטים

העתק: המתלוננים

כב' השופט יורם ברוזה, סגן הנשיא, בית משפט השלום, באר שבע
כב' הנשיא עמית יריב, בית משפט השלום, באר שבע
כב' הנשיא יצחק עמית, בית המשפט העליון
כב' השופט צחי עוזיאל, מנהל בתי המשפט

יריב לוין, שר המשפטים